Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo bibliotека

Europos LIETUVIS

Nr. 32 (2167) Londonas ir Vilnius, 1991 m. rugpjūčio 30 d. XLV

PRIPAŽINO LIETUVOS RESPUBLIKĄ

Sąmokslas prieš Gorbačiovą nepavyko. Be Lietuvos septynios sovietų respublikos paskelbė nepriklausomybę. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje uždrausta komunistų partija.

Praėjusį mėnesį Lietuvos Respublikos nepriklausomybę patvirtino Rusijos prezidentas B. Jelcinas. Šiomis dienomis nepriklausomą Lietuvos Respubliką patvirtino Argentina, Australija, Islandija, Danija, Austrija, Vengrija, Čekoslovakija, Lenkija, Rumunija, Suomija, Norvegija ir kitos valstybės. Vokietija skatino kitas Europos Bendruomenės kraštų vyriausybes pripažinti Lietuvos Respubliką (šis reikalas buvo svarstomas rugpjūčio 27 d. skubiai sušauktame Europos Bendruomenės kraštų užsienio reikalų ministrų posėdyje).

JAV prezidentas G. Bush pareiškė, kad ir JAV greitai pripažins Lietuvos Respublikos nepriklausomybę, atnaujindamos diplomatinius santykius.

Lietuvą „išlaisvinusio" raudonarmiečio paminklas nuverstas Šiauliuose.
Nuotrauka: *Leszek Wdowinski/Reuter*

Lietuvos vyriausybės ir TSRS VSK abipusių įsipareigojimų protokole, kuris pasirašytas 1991 m. rugpjūčio 23 d. Vilniuje, sakoma, kad „remiantis Lietuvos Respublikos suverenitetu, interesų garantuoti TSRS ir Lietuvos Respublikos valstybinį saugumą pripažinimu ir ryšium su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 metų rugpjūčio 23 dienos Nutarimu Nr. 351 nustatomas pereinamasis laikotarpis. Šalys susitarė:

1. Pereinamuoju laikotarpiu užtikrinti abiem šalims priimtiną TSRS VSK padalinių laikinosios veiklos Respublikos teritorijoje reguliavimą.

2. TSRS VSK įsipareigoja nevykdyti veiklos, kuri prieštarautų Lietuvos Respublikos interesams.

3. Lietuvos Vyriausybė įsipareigoja garantuoti socialines, politines ir pilietines teises dirbantiems ir išėjusiems į pensiją Lietuvos Respublikoje gyvenantiems TSRS valstybės saugumo organų pareigūnams, kariškiams bei kitiems darbuotojams ir jų šeimų nariams pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir abipusius susitarimus. Tai nebus taikoma asmenims, padariusiems sunkius nusikaltimus.

4. Lietuvos Vyriausybė garantuoja TSRS VSK pastatų ir kitokio turto Lietuvos Respublikos teritorijoje išsaugojimą ir neliečiamumą nepriklausomai nuo nuosavybės teisės.

5. Nedelsiant sudaryti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir TSRS VSK įgaliotųjų atstovų Derinamąją komisiją išspręsti TSRS VSK darbuotojų Lietuvos Respublikoje užimtumo ir kitiems socialiniams, buitiniams klausimams, taip pat klausimams, susijusiems su laikinai tebesančiais TSRS valstybės saugumo interesais Lietuvos Respublikoje.

6. TSRS VSK padalinio Lietuvoje pastatai ir kitas turtas kuo greičiau šalių turi būti pasidalinti tvarka, kurią nustatys Derinamoji komisija, veikiant pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir derinamosiomis procedūromis tarp susitariančiųjų šalių.

7. Šis protokolas gali būti koreguojamas atsižvelgiant į susitarimus, pasiektus vykstant tarpvalstybinėms deryboms.

8. Šis protokolas įsigalioja nuo jo pasirašymo momento.

Lietuvos Respublikos ministro pirmininko pavaduotojas
Z. Vaišvila
TSRS VSK pirmininko pavaduotojas
V. Lebedevas

Lietuvos Respublikos AT taip pat nutarė (NR. I-1698) „pavesti Lietuvos Respublikos Vyriausybei perimti Sovietų armijos dar iki šiol naudotų karinių komisariatų pastatus, juose esančias kartotekas ir inventorių."

Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą nutraukti TSRS Lietuvos respublikinės muitinės veiklą:

Remiantis tarpvalstybiniais susitarimais tarp Lietuvos Respublikos ir Rusijos TFSR bei atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir TSRS valstybės saugumo komiteto atstovai 1991 m. rugpjūčio 23 d. pasirašė tarpusavio įsipareigojimų protokolą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

1. Nustatyti, kad nuo 1991 m. rugpjūčio 26 d. 00 val. nutraukiama TSRS Lietuvos respublikinės muitinės veikla, o Lietuvos Respublikos muitinės departamentas perima jos funkcijas. TSRS Lietuvos respublikinės muitinės pareigūnai, išskyrus jos vadovus, turi laikinai vykdyti savo pareigas, jeigu kitaip nebus nustatyta Lietuvos Respublikos muitinės departamento vadovo.

2. Sudaryti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir TSRS muitinės komiteto įgaliotų atstovų derinimo komisiją, kuri per mėnesį spręstų TSRS Lietuvos respublikinės muitinės darbuotojų įdarbinimo ir kitus socialinius, buitinius klausimus, taip pat TSRS muito taisyklių taikymo TSRS prekėms, piliečiams, įmonėms bei organizacijoms pereinamuoju laikotarpiu klausimus.

3. Nustatyti, kad Lietuvos Respublikos muitinės departamentas iki 1991 m. rugsėjo 1 d. turi perimti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos balanse esančius Lazdijų muitinės posto pastatus.

4. Pavesti Lietuvos Respublikos muitinės departamentui, esant reikalui, per mėnesį likviduoti atskiras Lietuvos Respublikos muitinių tarnybas, taip pat steigti naujas muitinių tarnybas. Pagal galimybes įdarbinti Lietuvos Respublikos muitinių sistemoje TSRS Lietuvos respublikinės muitinės darbuotojus.

5. Įpareigoti Lietuvos Respublikos muitinės departamentą kol bus pasirašyta tarpvalstybinė sutartis dėl muito režimo vykdyti savo funkcijas vadovaujantis šiuo metu Lietuvos Respublikoje galiojančia tvarka. TSRS prekėms, piliečiams, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms taikyti TSR Sąjungoje nustatytą tvarką, nepažeidžiant TSRS interesų.

Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas
G. Vagnorius
(LIC)

NESĖKMINGO PUČO KRONIKA LIETUVOJE

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos departamento (KAD) informacijos tarnybos 1991.VIII.20 d. pranešimas:

Automobilyje per garsintuvus skelbiama, kad Lietuvoje įvedama karinė padėtis.

19.30 val. per Panemunės pasienio kontrolės punktą Tauragės kryptimi pravažiavo 58 desantininkų mašinos.

19.35 val. padidėjo per centrinius Šiaurės miestelio vartus į miestą išvykstančios karinės technikos skaičius.

19.45 val. Janajevas svarsto klausimą apie jėgos panaudojimą Mossoviete, Lensoviete, Lietuvos AT.

Iš RTFSR parlamento išprašomi žurnalistai, ruošiamasi gynybai.

19.50 val. Molėtų plente už ženklo į Riešę stovi keli šarvuočiai ir 1 radijo stotis. Ukmergės plente — 3 šarvuočiai prie kelių policijos būdelės. Tikrina mašinas, praleidžia į abi puses.

20.03 val. karinis sunkvežimis su kareiviais juda Laisvės prospektu link Spaudos rūmų.

20.30 val. iš Kaišiadorių komendantūros Sovietų armijos karinis komendantas papulkininkis Surint kalbėjosi su policijos komisaru Sakalausku ir siūlė jam patruliuoti kartu su kariuomene.

20.30 val. Šiaurės miestelyje iš Verkių gatvės pusės išversta 10-15 metrų tvoros, padarytas maskuojančiu tinklu paslėptas išvažiavimas. Iš Lakūnų gatvės pusės prie abiejų vartų sustatomi išvažiavimui paruošti šarvuočiai.

23.01 val. Lukiškių kalėjime tuščios kameros. Po kalėjimą vaikšto OMON.

23.02 val. ties Šilutės užkarda 3 km. nuo Sovietsko tilto Rusnės link mūsų krante stovi tankai. Skaičius nenustatytas. Kai kurie užvesti.

23.03 val. iš Klaipėdos komendantūros: 3 km. link Panemunės, netoli Šilalės, pastatytas pontoninis tiltas. Dabar ten stovi tankai. Skaičius tikslinamas.

23.53 val. Ševardnadzė atvyksta pas Jelciną. Informacija apie Kriučkovo atsistatydinimą nepasitvirtino. Vilniuje prie karininkų gyvenamų namų išstatytos sargybos. Galimos provokacijos siekiant sukelti konfliktą.

REMKIME —

PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!

Aid Lithuania Fund (ALF)

LIETUVOJE

Brangesnis išvažiavimas

Lietuviams, norintiems vykti į užsienį, nuo š.m. liepos 1 d. teks mokėti daugiau. TSRS ministrų kabinetas nutarė pakelti mokestį už užsienio pasą. Nuo dabar už jo išdavimą arba pratęsimą reikės mokėti 1000 rublių. Už paso įdėklą, suteikiantį teisę važiuoti į užsienį, bus mokama 200 rublių, o už išvykimo iš TSRS vizos išdavimą arba jos pratęsimą — 50 rublių.

Miss Europa konkursas

Miss Lietuva Dalia Leleivaitė buvo išvykusi į Lenkiją, kur Sopoto mieste vyko Miss Europa konkursas. Daliai teko rungtis net su 29 grožio karalienėmis iš įvairių šalių. Dalia Leleivaitė buvo išrinkta antrąja „Vice-Miss Europa 91". Europos grožio karaliene tapo Ewa Szymczak (Lenkija), o pirmąja Vice-Miss — turkė Derya Ialcin.

Nuosavų namų statyba

Liepos 12 d. Lietuvos vyriausybė priėmė nutarimą dėl individualių namų statybos respublikoje. Pagal tą nutarimą, nuo š.m. spalio 1 d. turi būti tenkinami visų piliečių pageidavimai gauti sklypą gyvenamiems namams statyti. Vilniuje yra apie 8 tūkstančiai žmonių, padavusių pareiškimus sklypams gauti. Vyriausybė ruošia namų statybos kreditavimo tvarką. Numatoma, kad privačių namų statytojai gaus miesto ribose iki 15 arų žemės sklypus, toliau — iki 25 arų.

Pagerbtas K. Skučas

Liepos 27 d. Kaune, prie buvusios Vidaus reikalų ministerijos rūmų Gedimino ir Donelaičio gatvių kampe, buvo atidengta memorialinė lenta su Kazimiero Skučo bareljefu. Prieš pusę šimto metų buvęs VRM ministras Kazimieras Skučas buvo sušaudytas Maskvoje, Butyrkų kalėjime. Tragiškas likimas ištiko ir Augustiną Povilaitį, buvusį Saugumo departamento direktorių. Kauno Arkikatedroje bazilikoje buvo aukojamos šventos mišios abiejų žymių Lietuvos Respublikos veikėjų atminimui pagerbti. Viena iš Kauno gatvių bus pavadinta Kazimiero Skučo vardu.

Totorių delegacija Londone

Lietuvos totorių kultūrinės draugijos delegacija lankėsi D. Britanijoje ir liepos 26-28 dienomis dalyvavo čia vykusioje Pasaulio musulmonų Achmadijos sąjūdžio konferencijoje. Ta proga delegacijos vadovai Jonas Ridzvanavičius iš Kauno ir Rozalija Radlinskaitė iš Alytaus apsilankė Londono Lietuvių namuose. Jie papasakojo apie pastaruoju metu atgautą ir pašventintą Kauno musulmonų mečetę, pastatytą 1930 — Vytauto Didžiojo — metais valdžios lėšomis, bet uždarytą okupacijos laikotarpiu. Šiuo metu dedamos pastangos atgaivinti religinius papročius. Tam tikslui iš Anglijos į Lietuvą yra pakviestas musulmonų religijos mokytojas. Jis dirba Alytaus apylinkėse, kur Lietuvos totoriai gyvena nuo Vytauto Didžiojo laikų.

Šveicarijos lietuvių knygos

DOMAS KAUNAS

IV

Labai įvairūs nuosavybės įrašai. E. Kalvaitis savo knygas ženklino pastaba „H. Kallweit. Tilsit. 1900" arba „H. Kallweit. Pastor. Memel. 1900". Daugiausia knygų pažymėta Bentkų, atrodo labai plačios giminės, pavarde. Kristupas Bentkus iš Dvišakių (Dwischaken) turėjęs aiškių bibliofilo polinkių. Įsigytoje knygoje jis nurodydavo ne tik savo asmenvardžius, bet ir pirkimo datą, kainą bei... inventorinį numerį. Tipiškiausias tokio įrašo pavyzdys būtų šis: „Tos knygos priklauso Kristupui Bentkui. Isz Dwiszakiu, pirktos 1887. 29 Septemberi. Pereke 4 M. 75 f. Nro. 3" (J. Arnto „Šešios knygos...", 1879). Bibliofilas Nr. 1 įrašė į 1824 metų Bibliją. Nr. 51 — į F.V. Krumacherio (F.W. Krummacher) pamokslus „Salomons bei Sulamytė", 1890. Knygose nuolat kartojasi Mikelio (Mikel Bentkus) ir jo žmonos, lietuvininkų namų papročiu vadintos Aguže, Jurgio (George), Elizabetos (Elizabeth), Anės (Annike), Martos (Martha), Dovydo (David), Jono (Jons) Bentkų vardai. Nuosavybės įrašus paliko Kristupas Stotška (Kristuf Stotszka) iš Šilgalių (Schillgallen), Martynas Kakys (Kakies) iš Švencelės (Schwenzeln), Marė Naujokienė (Naujokene) iš Skirsžemės, Jurgis Mileris iš Patokšlių (Didžiojoje Lietuvoje), Marė Užpelkat iš Dvišakių, Kristupas Akstinaitis (Akstinat) iš Tilžės. Gyvenamosios vietos nenurodė Jonas ir Katrė Leknos (Jons ir Katharine Lekna), M. Kibelka, Ana Vygand (Anna Wiegand), Ana Preikšat, Janis Varna (Warna), Jonas Lengvinas (Jons Lengwins), Katrė Cybratz, J. Kalvaitis, Vilhelmas Bertė (Wilhelm Berte), rusiškai pasirašiusi Paprūsės gyventoja Anė Povilaitis. Labai primarginta J. Bretkūno „Postilla..." Deja, iššifruoti pavyko vos vienos marginalijos fragmentą: „Urte Atwald tas Knug (...) Nusawa Matinas Dikagawasi 1830", aš manau, kad sunorminta kalba įrašas skambėtų taip: „Urtė Atwald tas knygas (...) iš savo motinos dovanų gavo 1830". Netradiciniai, istorinę vertę turintys yra du dedikaciniai įrašai. Žinomas Mažosios Lietuvos lietuvių protestantiškosios raštijos darbuotojas ir Verdainės (Werden, dabar Šilutės dalis) superintendantas T.G. Strukas (Struck) sukaktuvių proga vienam savo parapijiečiui įteikė Bibliją (1885) su tokiu palinkėjimu: „Bumbului Gaideliuos ant Atminimo auksines Swodbos kasdieniszkam skaitimui szwento Raszto duowanoj Werdanej d. 20. Juni 1893 jo Dusziasrupintojis Struck". Gimimo dienos proga (1897.III.11) Marta Bentkutė gavo D. Ploniaus „Mišių knygas" (1895). Jose įklijuotas popieriaus lapas su dedikacija, E. Kalvaičio ir Betliejaus bendruomenės jaunimo draugijos narių parašais: kairėje — merginų, dešinėje — vaikinų. Gerai perskaitomos pavardės leidžia spręsti ne tik apie draugijos dydį, bet ir jos sudėtį.

Aukštesnę knygos savininkų kultūrą liudija antspaudai. Jų nedaug. D. Ploniaus (Plonus) „Mišių knygos" (1884) pažymėtos antspaudu-monograma „WB". Ką šios raidės slepia, atskleidžia šalia esantis Vilhelmo Bertės parašas. Ne vienoje knygoje yra antspaudas „Martin Ballnus". Be to, šalia jo savininkas neretai ranka įrašydavo savo gimimo (1870.XI.13) ir leidinio įsigyjimo datą. Sprendžiant pagal „Pagerintas giesmių knygas" (1880), E. Vosylius iš Vyžių (Amt Wieszen) valsčiaus, Manklaukių (Mankuslauken) kaimo naudojo net du antspaudus. Viename nurodyta „E. Wosylius", antrame — „E. Wosylus. Mankuslaukėn". Pastarasis, papuoštas būrlaivio piešiniu, yra vėlesnis. Jame akivaizdžios vokietėjimo žymės.

Spaudinių kietviršiuose pavyko užtikti ir keletą superekslibrisų. Tai būdingas Mažosios Lietuvos knygų nuosavybės ženklas, sudarytas iš šriftu įspaustų asmenvardžių, kartais — datos ir vietovardžio. Biblijoje (1824) yra superekslibrisas „H. Kallweit. 1887", „Pagerintose giesmių knygose" (1905) — „M. Kauschat. 1906", J. Arnto „Šešiose kygose..." (1879) — „K. Geleszinnus". Pastarasis, be abejo, darytas R. Štalio (Stahl), kuris, kaip rodo įklijuota reklaminė lipdė, įrišo šią knygą. Už superekslibrisų įspaudimą tekdavo papildomai mokėti knygrišiams. Tokie knygos ženklai liudija apie savininkų visuomeninį svorį, materialinius išteklius, savaime suprantama, ir tam tikras ambicijas.

F. Skėrio nuosavybėje esančios Šveicarijos lietuvių knygos gali duoti atsakymą ir į kitus kultūros istorijai svarbius klausimus. Neabejotina, kad jos susilauks naujų tyrinėjimų. Jų pasirodymą turėtų paskatinti jau numanoma knygų odisėjos pabaiga. Dabartinis savininkas savo biblioteką ketina perduoti Vokietijos Lietuvių kultūros institutui. Tiesa, jis dar nėra galutinai apsisprendęs, todėl galime viltis išvysti unikalių knygų rinkinį ir Lietuvoje.

Baigdamas autorius nuoširdžiai dėkoja F. Skėriui už suteiktą galimybę pabuvoti retų knygų pasaulyje, taip pat ir Kanadoje gyvenančiai tautietei E. Senkuvienei už materialinę paramą, be kurios mokslinė išvyka į užsienį būtų buvusi neįmanoma.

---

[1] Gaigalaitis V. Evangeliški surinkimai Lietuvoje. Priekulė, 1904. P. 57.

[2] Kurschat A. Proben litauischer Briefe // Festschrift zu dem am 31. Mai, 1. und 2. Juni 1886 stattfindeden 300 jährigen Jubiläum des Königlichen Gymnasiums zu Tilsit. Tilsit, [1886]. Th. 2. S. 22.

[3] Ten pat.

[4] Gehrmann J.C. Adressbuch für die Stadt Tilsit auf das Jahr 1890. Tilsit [1890]. S. 49, 95, 164.

[5] Iš Tilžės // Konzervatyvų draugystės laiškas. 1882. Apr. 11. Nr. 2. P. 4.

[6] Leidyklos „Lituania" Tilžėje 1935.I.12, 1936.XII.28, 1937.XII.31, 1938.XII.28 sąskaitos Augustui Lenkaičiui (Lenkties) Biuzingene // Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos rankraščių skyrius. F. 101. bylos JSR-415, JSR-416, JSR-417, JSR-418.

[7] Skėrys F. Susitikimas su Prūsų lietuvininkėmis Šveicarijoje // Lietuvos evangelikų bažnyčios kalendorius 1990. Tauragė, Vilnius, Kaunas, [1990]. P. 60-65.

[8] Skėrys F. Das Luthertum in Litauen // Mitteilungen aus baltischen Leben (München). 1988. April. Nr. 2. (141). S. 44.

1991 m. balandžio 16 d

„VOLUNGĖ" VILNIUJE

Liepos 14 d., sekmadienį, per vakarines pamaldas Vilniaus arkikatedroje giedojo iš Kanados atvykęs Lietuvių bendruomenės choras „Volungė". Šio choro repertuare šalia pasaulietinės muzikos kūrinių yra daug lietuviškų religinių giesmių.

„TARPTAUTINĖS AMNESTIJOS" ATSTOVĖS VILNIUJE

Birželio 15-20 dienomis Vilniuje lankėsi „Tarptautinės amnestijos" (Amnesty International — AI) sekretoriato, esančio Londone, darbuotoja Heather McGill ir šio judėjimo Suomijos skyriaus atstovė Meija Tuominen.

— Mūsų tikslas, — papasakojo Heather McGill, — kurti AI paramos grupes Pabaltijyje. Mūsų veikla prasidėjo 1961 metais, kai anglų teisininkas Peter Benenson laikraščio straipsnyje paragino žmones taikingai siekti sąžinės kalinių išlaisvinimo. Šiuo metu „Amnesty International" turi daugiau kaip 750 tūkstančių narių ir rėmėjų 150 pasaulio šalių. Svarbiausi tikslai — kovoti už žmonių, kalinamų dėl savo įsitikinimų, kalbos, religijos, etninės kilmės, išlaisvinimą, ypač tų, kurie sulaikyti be teismo, reikalauti neatidėliotinų ir teisingų teismų visiems politiniams kaliniams, ginti žmogaus teises visose šalyse. Mūsų judėjimas turi tarptautinį sekretoriatą Londone, kur dirba 250 žmonių iš 30 kraštų. Mes neremiame jokios valdžios nei politinės santvarkos ir dažnai net neremiame tų kalinių, kurių teises giname, pažiūrų. Svarbiausia mums — ne ideologija, o konkretūs žmogaus teisių pažeidimai. Beje, AI grupės, kuriamos visose pasaulio šalyse, turi būti bešališkos ir pranešinėti apie žmogaus teisių pažeidimus ne savo, o tik kaimyniniuose kraštuose.

H. McGill ir M. Tuominen ką tik lankėsi Tallinne ir Rygoje, įkūrė AI grupę Latvijoje ir šiuo klausimu tarėsi Vilniuje su visuomenės, jaunimo, politinių kalinių ir tremtinių organizacijų atstovais, davė interviu nepriklausomos Lietuvos TV. Reikia pridurti, kad šis judėjimas labai daug prisidėjo prie kruvinų sausio 13 d. įvykių ir po jų sekusių teroro akcijų plataus nušvietimo pasaulio informacijos priemonėse.

Gražvydas Kirvaitis

LIUTERONŲ BAŽNYČIA PABALTIJO KRAŠTUOSE

Spaudos agentūrų žiniomis, liuteronų Bažnyčios Pabaltijo kraštuose plečia ir stiprina bendradarbiavimo ryšius su liuteronų Bažnyčiomis Suomijoje ir Vokietijoje. Estijos ir Suomijos liuteronai jau nuo 1989 metų palaiko tamprius ryšius, kurie pastaruoju metu dar labiau išsiplėtė. Suomių liuteronų santykiai su Latvija tik pastaruoju laiku pradėjo sparčiai vystytis. Latvius liuteronus taip pat remia vokiečiai, su jų finansine pagalba Rygoje buvo įkurti teologijos kursai, latviam liuteronam siunčiamos Biblijos ir kitos religinės knygos. Pažymėtina, kad latvis Harald Kalninš yra visų Sovietų Sąjungoje gyvenančių vokiečių liuteronų vyskupas. Skandinavijos biblinė sąjunga šių metų pavasarį pasiuntė Rusijos krikščionim 150 tūkstančių tritomių Biblijų rusų kalba, dabar ruošiasi pasiųsti į Sovietų Sąjungą pusę milijono Biblijų vaikams. Iki 1994 metų Skandinavijos biblinė sąjunga numato pasiųsti Sovietų Sąjungos krikščionims septyniolika milijonų Šventojo Rašto knygų.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

DĖL PILIETYBĖS

Naujieji Lietuvos įstatymų leidėjai sprendžia Vakaruose gyvenančiųjų pilietybės klausimą. Mes, naujų kraštų piliečiai, aplinkos paveikti protaujame demokratijos kategorijomis, o būtent — pilietybės klausimu kiekvienas apsisprendžia pats, įstatymais ji neatiminėjama.

Įstatymo autoriai, būdami Sovietų Sąjungos piliečiais, sprendžia tragiškomis aplinkybėmis iš gimtinės pasitraukusio piliečio likimą. Bet jei norit būti išdidūs, iškilti virš mūsų, nesibelskit į „svetimųjų" duris su savo reikalais! O mes, jei nebus garbingesnio kelio, pilietybės iš jūsų neelgetausime. Manau, kad nevykusio scenarijaus žala akivaizdi, energiją ir pastangas reikėtų panaudoti prasmingiau.

Petrauskas

Džiaugiuosi, kad neperkėlėte redakcijos į Lietuvą. Ten ir taip per daug laikraščių — vieni kitiems ant kulnų lipa. Vakarų Europoje lietuviškas laikraštis yra labai reikalingas, todėl linkiu toliau laikytis savo vietoje!

Spausdinate laiškus apie Lietuvos pilietybės gavimą — tai dabar labai madinga išeivijoje. Man atrodo, kad kol nėra laisvos Lietuvos, galėtume priimti tik tą nepageidaujamą sovietų pilietybę. Dauguma mūsų, apsigyvenę svetur, priėmėme tos šalies pilietybę ir norime jai išlikti lojalūs. Iš kur tokia mintis, kad galima „tarnauti" dviems „dievams" iš karto? Ar iškart sėdėti ant dviejų kėdžių?

Hypatia Yčaitė Petkus

NORI SKAITYTI „EUROPOS LIETUVĮ"

Su malonumu prisimindamas mūsų mokyklos choro viešnagę Londone, drįstu kreiptis į jus su dideliu prašymu. Mokyklos archyvui labai norėtume gauti porą numerių „Europos lietuvio", kuriame informuojate apie mūsų dalyvavimą festivalyje Llangollene, ir papildomai porą nuotraukų, kurias, jums leidus, galėtume panaudoti mūsų spaudoje. Mūsų moksleiviai labai noriai skaitytų jūsų laikraštį, bet mes, deja, neturime galimybės apmokėti prenumeratos. Tikiuosi, kad jūs rasite galimybę siųsti mums po vieną jūsų laikraščio egzempliorių. Iš anksto širdingai dėkoju!

M.Novikas

J.Tallat-Kelpšos aukštesniosios muzikos mokyklos Direktorius

30 METŲ SUKAKTIS

Anglijos lietuvių klubas Chicagoje šiemet švenčia savo veiklos 30 metų sukaktį. Per visą mūsų veiklą mes glaudžiai bendradarbiavome su Anglijos lietuviais ir rėmėme jūsų užsimojimus. Anglijos lietuvių klubas Chicagoje jau yra išleidęs 20 ir 25 metų veiklos apžvalgas, o dabar baigia paruošti 30 m. klubo istorijos leidinį.

Anatolijus Lakas, JAV

NORI SUSIRAŠINĖTI

Man 16 metų. Domiuosi radijo technika, sportu ir filatelija. Norėčiau susirašinėti su jaunuoliu-le iš bet kurio pasaulio krašto. Atsakysiu visiems. Dėkoju iš anksto.

D. Bartušis, 235730 Šilutė, P.O. box 100, Lietuva.

ESBK ŽENEVOJE

Nors „E.L." 29-30 numeryje atspausdino išsamų VLIKo pranešimą apie ESB Konferenciją (CSCE), vykusią 1991.VII.1-19 d.d. Ženevoje, norėtųsi kai ką papildyti ir patikslinti. Pranešime nieko neminima apie Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininko Narcizo Prielaidos veiklą, kuris nuo pat pirmos Konferencijos dienos dalyvavo joje kaip Laisvųjų žurnalistų federacijos delegatas. Jis palaikė glaudžius ryšius su iš Lietuvos atvykusiais atstovais: Užsienio reikalų ministro pavaduotojumi Valdemaru Katkum, Oskaru Jusiu ir Halina Kobeckaite. Jie vienas kito nevengė, kaip tai įvyko su Pabaltiečių Santalka, kurią atstovavo A. Budreckis ir Jonas Genys. Priešingai, pirmininkas atstovus iš Lietuvos suvedė su kitais atstovais, tarp jų ir Šv. Sosto, bei korespondentais ir radijo reporteriais.

VLIKo ELTA taip pat pamiršo JAV lietuvių bendruomenės visuomeninių reikalų vedėjo Tomo Remeikio dalyvavimą toje Konferencijoje JAV delegacijos sudėtyje. Jis puikiai informavo Konferencijos dalyvius apie mažumų padėtį Lietuvoje ir perdavė Lietuvos delegacijos atvežtus dokumentus. Jo dėka JAV delegacija sutiko pristatyti Konferencijai paruoštą Lietuvos Vyriausybės tautybių departamento generalinės direktorės Halinos Kobeckaitės Lietuvos tautinių mažumų situacijos raportą. Kiti pabaltiečiams palankūs dalyvių pasisakymai taipogi buvo Lietuvos delegacijos ir Tomo Remeikio veiklos rezultatas.

Tokioms konferencijoms reikia ruoštis iš anksto — negalima improvizuoti ar pasitenkinti keleto informacijos lapelių išdalinimu. Norėdami pasiekti gerų rezultatų, turime veikti suderintai (tuo tikslu š.m. liepos 26-28 d.d. Hüttenfelde tarėsi Sąjūdžio ir PLB atstovai, numatyti bendri veikimo planai). Reikia parinkti tokius atstovus, kurie dažnai dalyvauja konferencijose ir nusimano apie jų raidą bei galimybes (tame tarpe ir neoficialioje dalyje).

Svarbi yra veikla Nevalstybinių organizacijų rėmuose — tai, ko mes dabar siekiame Maskvos Konferencijai. Nežinome, kokius trukdymus sukels Maskva mūsų dalyvavimui (ir PLB, ir Sąjūdžiui) Žmogaus teisių federacijos rėmuose. Juk Konferencijos sekretoriatas dabar bus Maskvos žinioje, kuri gali nepaisyti tarptautinio spaudimo. Todėl reikia būti gerai pasiruošusiems.

N. Prielaida

DUNEDIN DANCERS

Dunedin Dancers, Edinburgh, XI tarptautinio liaudies šokių festivalio organizatorių vardu norėčiau padėkoti už paramą, kad tautinių šokių ansamblis „Rasa" galėtų sėkmingai pasiekti Edinburghą. Ansambliui neiškilo jokių sunkumų kelionės per Šiaurės Europą metu. Mums labai malonu, kad ansamblis galėjo dalyvauti festivalyje ir būti mūsų svečiais. Publikai paliko neišdildomą įspūdį šokėjų sumanumas ir muzika. Kiekvieno pasirodymo metu žiūrovai ansamblį sutikdavo labai šiltai.

Diane Oswald

Dunedin Dancers sekretorė

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Rugpjūčio 1 d. Lietuvos Respublikos AT deputatė L. Andrikienė ir Britų parlamento narys P. Flynn Valijoje esančioje Tautų Sąjungos raštinėje. (Žiūrėk aprašymą šalia.)

Rugpjūčio 14 d. Billinghame lankėsi tautinių šokių ansamblis iš Kauno. Nuotrauka: *A. Paulausko*

— BE ABEJONĖS, GALĖTUME PRITAIKYTI IR RATUS. BET KĄ DARYSIME SU BEDARBIAIS?

Lietuvos parlamentarė Valijoje

Pirmasis britų parlamente iškėlęs Sovietų daromas skriaudas Lietuvoje buvo ne didžiųjų partijų, bet mažos *Plaid Cymru* Valijos partijos atstovas Dafydd Elis Thomas. Nuo to laiko prasidėjo bičiulystė su Valija, kuri linkusi didėti.

Ketvirtadienį, rugpjūčio 1 d., man teko garbinga pareiga lydėti Lietuvos Respublikos AT deputatę Laimą Andrikienę į Aberystwytho miestą. Apsilankymo programa buvo paruošta vietinės Valijos partijos pirmininko G. Butler. Pirmas pasikalbėjimas įvyko su „Planet" žurnalo — aukštos klasės leidinio — redaktoriumi, kuriam L. Andrikienė pažadėjo parašyti apie padėtį Lietuvoje.

Nenumatytai gavome pakvietimą apsilankyti Aberystwytho universiteto tarptautiniame centre, kurio direktorius G. Brown pranešė, kad norėtų panaudoti *Know-how* valstybinio fondo resursus studentų iš Lietuvos stipendijoms ir bendradarbiavimui su Lietuvos universitetais. Aberystwytho universitetas yra pasižymėjęs politikos, Rytų Europos strategijos, agronomijos mokslais bei kalbų studijomis. Universiteto laboratorijoje naudojama kompiuterinė *data base* žinių telkimo sistema, kurioje kaupiamos žinios apie įvairių mažumų kalbų mokslinį teikimą „Marcartor" būdu.

Pirmas L. Andrikienės pasisakymas per Cardiffo radiją, girdimą visoje D. Britanijoje, buvo transliuojamas vakare, o antras — kitą dieną.

Vienas iš svarbesnių apsilankymo tikslų buvo susipažinti su Britanijos savivaldybių veikla. Aberystwytho ir Ceredigion apylinkės vyriausi pareigūnai sutiko papasakoti apie savo darbus. Išėjo kitaip. Domėjimasis įvykiais Lietuvoje ir ten vykdomos reformos privertė L. Andrikienę dalį laiko paskirti klausimų atsakymui, laisvos rinkos reikalų bei nekilnojamojo turto sugrąžinimo aiškinimui.

Nuvykę į miesto rotušę, virš jos šalia Valijos vėliavos radome plevėsuojančią Lietuvos trispalvę, o rotušės priekio promenadoje, pagal Aberystwytho tradiciją, plevėsavo kitų 20 mažų tautų vėliavos. Mus pasitiko savivaldybės pirmininkas Ceri Jones. Buvo pasikeista dovanėlėmis ir nusifotografuota. „Western Mail" dienraščio žurnalistas užrašė pasikalbėjimą su L. Andrikiene.

Miesto rotušės menėje mus pasitiko Aberystwytho merė Madam Barbara Cole su palyda. Parlamentarė L. Andrikienė jai įteikė Vilniaus Miesto Tarybos prezidento sveikinimą.

Vakarienės metu vyko pasikalbėjimas su „Golwg" dienraščio redaktorium. Taip pat čia susitikome su Valų partijos parlamento kandidatu Cynog Dafis. L. Andrikienė dienos darbus užbaigė Talbot Hotelyje, kur įvyko viešas politinis susirinkimas. Jame dalyvavo, pagal G. Butler, visi tie, kurie yra svarbūs Aberystwytho gyvenime. L. Andrikienė tiksliai pranešė apie Lietuvos parlamento ir vyriausybės dedamas pastangas Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatyme. Po to buvo užduodami klausimai. Paaiškėjo, kad valai labai vertina lietuvių ryžtą ir juos laiko sau pavyzdžiu. Taip pat susirinkusieji pareiškė pasipiktinimą OMONO smurtu, kurio metu buvo nužudyti septyni Lietuvos pasienio muitinės tarnautojai.

Penktadienį atvykome į Cardiffą, kur prie mūsų prisijungė Lietuvos informacijos biuro Londone vedėjas Kęstutis Stankevičius. Cardiffe mus globojo Baltų rėmėjų grupė (CBRG), vadovaujama pirmininko N. Walker ir sekretorės Jill Hutt.

Apskrities rūmų salėje apie vidudienį susitikome su apskrities valdybos pirmininku Cllr. Rev. Robert Morgan ir jo patarėjais. Įvyko iškilmingi pietūs. Savivaldybės valdybos pirmininkas savo žodyje priminė, kad pietų Glamorgano apylinkė jau beveik dveji metai bendradarbiauja su Lietuva. Daug švietimo darbuotojų lankėsi Lietuvoje. Šiuo metu du savivaldybės pareigūnai lankosi Vilniuje, o čia greitai atvyks lietuvių delegacija. Jis taip pat negailėjo pagyrų lietuviams (dalis pasisakymo buvo valų kalboje). L. Andrikienė jam atsakė kalba ir dovanomis. Pirmininkas, dėkodamas už gražią dovaną (tautinę juostą), kaip dvasiškis pastebėjo, kad galėsiąs ją naudoti prie religinių rūbų.

Ketvirtą valandą susirinkome Valijos Taikos sodelyje. Deputatei L. Andrikienei buvo suteikta garbinga pareiga Lietuvos vardu sodelyje pasodinti šermukšnį. Sodelis yra Jungtinių Tautų Organizacijos (UNO) komplekso dalis. Teisę jame pasodinti medelį išrūpino UNO pareigūnas ir CBRG narys R. Davies. Jam nesant, jį pavadavo C. Medland. Garbingųjų svečių tarpe buvo parlamento narys P. Flynn ir pietų Valijos partijos direktorius Chris Rhys. Kalbėtojai, nuo UNO atstovo iki britų parlamentaro, pirmiausiai kreipėsi vališkai ir tik vėliau kalbėjo angliškai. Visi kaip vienas išreiškė savo solidarumą su Lietuva. Valijos Taikos sodelyje buvo įamžintas Lietuvos vardas. Po iškilmių dar teko aplankyti UNO pastatą, kuris buvo perimtas iš Tautų Sąjungos. Jame ant raštinės sienos kabo didžiulis pasaulio žemėlapis, kuriame aiškiai nurodyta Lietuva kaip Tautų Sąjungos narė. Taip pat apžiūrėjome ir taikos šventovę.

Dar aplankėme Cardiffo pilį ir Llandaffo katedrą. Dienos iškilmės ir įvairių vietų lankymas vis dėlto nuvargino. Todėl maloniai priėmėm Alwn Jobbins pakvietimą arbatėlei. Jo namą, papuoštą Lietuvos trispalve, atradome lengvai. Po vaišių ir poilsio vykome į viešą susirinkimą, kuriame pagrindinė kalbėtoja buvo L. Andrikienė. Jos paskaita jautriai ir vaizdžiai nupasakojo įvykius Lietuvoje. Ji taip pat tiksliai atsakinėjo į klausimus. Keliems užkietėjusiems socialistams, atrodo, savo atsakymu ji išplėtė akiračius. Susirinkimas baigėsi Lietuvos vėliavos įteikimu CBRG pirmininkui, kuris buvo įgaliotas šią vėliavą globoti ir tuo pačiu plėsti draugystę tarp Valijos ir Baltijos tautų. Iš Leicesterio į šį susirinkimą buvo atvykęs G. Thompson, kuris norėjo susipažinti su CBRG veikla ir panašią grupę įsteigti Leicesteryje.

Per paskutiniuosius metus labai pasikeitė britų pažiūros į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Gerbiamoji Lietuvos parlamentarė buvo kviečiama ir priimta kaip nepriklausomos Lietuvos atstovė, tokių pačių, nepriklausomais esančių, Valijos atstovų.

Eimutis Šova

LIETUVOS FILATELISTŲ SUSIRINKIMAS

Liepos 30 d. Lietuvos filatelistų sąjungos (LFS) Kauno skyrius ir žurnalo „Filatelija Lietuvoje" redakcija IV Pasaulio lietuvių žaidynių proga Kauno profsąjungų rūmuose surengė savo susirinkimą, kurio metu buvo susipažinta su užsienyje gyvenančiais lietuviais filatelistais.

Susirinkimą atidarė LFS pirmininkas Rimtautas Sausionis, savo kalboje paminėjęs, kad dauguma susirinkimo dalyvių susitiko pirmą kartą, nors susirašinėjo ne vienus metus. Zbignevas Steponavičius, LFS valdybos pirmininko pavaduotojas ir Lietuvos pašto ženklų ir vokų ruošimo komisijos narys, papasakojo apie atgimusios Lietuvos pašto ženklų leidimo pradžią ir su tuo susijusias kliūtis bei rūpesčius. Žurnalo „Filatelija Lietuvoje" redaktorius Leonas Veržbolauskas kalbėjo apie leidimo problemas, pristatė žaidynių proga išleistą 5-tą žurnalo numerį. Kalbėjo ir kiti pasižymėję Lietuvos filatelistai, susirinkime dalyvavęs Kauno pašto viršininkas Vytautas Juška.

Užsienio lietuvių filatelistus atstovavo Henrikas Vaineikis (Anglija), Vytautas Doniela (Australija), Antanas Ruzgas (JAV) bei Povilas Barbatavičius ir Antanas Supronas (Kanada). Jie savo kalbose pabrėžė, kad ryšiai tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių plečiasi. Kanadietis Vladas Sabas (gimęs Kaune, lankosi jau antrą kartą) atvežė jauniesiems filatelistams pašto ženklų, o žurnalo redakcijai padovanojo portatyvinį diktofoną. Vėliau užsienio lietuvių filatelistai buvo apdovanoti lietuviškais pašto ženklais, kitokia filatelistine medžiaga.

Susidomėjimas pašto ženklais Lietuvoje yra didelis — filatelistų sąjungai priklauso virš 4 000 narių (Kaune — 700). Žurnalo „Filatelija Lietuvoje" tiražas yra apie 1500-2000 egzemplioriū. Prieš susirinkimą įvyko gausiai aplankyta pašto ženklų mugė, o vėliau dalyviai buvo pavaišinti pyragaičiais ir kava bei arbata. Šių eilučių autoriui labiausiai patiko ant stalo stovintis žvilgantis samovaras!

Henrikas Vaineikis

FOTOMENININKŲ PARODA

Čikagos priemestyje Lemonte neseniai įkurtame Lietuvių dailės muziejuje šiuo metu veikia dvi lietuvių fotomenininkų parodos. Algimantas Kezys parodai parinko 130 nuotraukų, atspindinčių beveik tris kūrybinio laikotarpio dešimtmečius. Per atidarymą buvo rodoma brolių Budrickų sukurta videojuosta apie fotomenininką Kezį ir jo kūrybinius laimėjimus. Dailės muziejaus fotogalerijoje eksponuojamos ir brolių Algimanto ir Mindaugo Černiauskų, gyvenančių Merkinėje, nuotraukos, įamžinusios nykstančio Lietuvos gyvenimo vaizdus: kaimus, sodybas, kryžius ir žmones. Parodos atidaryme apie brolius Černiauskus kalbėjo tuo metu Čikagoje viešėjęs žymus Lietuvos fotomenininkas Romualdas Požerskis.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England.

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė Londone.

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje — 20 svarų; Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoje skilty įdėto skelbimo kaina 10 sv. už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

AUKA SPAUDAI

Dr. V.A. Reisys — 5.00 sv.

Už auką nuoširdžiai dėkojame

LONDONE

PIRMOSIOS ŠV. MIŠIOS

Liepos 28 d. Šv. Kazimiero parapijoje buvo primicijos. Šv. Kazimiero bažnyčioje kun. Aleksandras Hoffmannas iš Müncheno, Vokietija, atnašavo pirmąsias šv. Mišias Londone. Po Mišių visiems dalyviams jis suteikė kunigiškus palaiminimus.

Jis konsekruotas kunigu birželio 29 d. Pirmąsias Mišias atnašavo liepos 14 d. St. Georg bažnyčioje Taufkirchen, prie Müncheno.

Po primicijų Londono lietuvių parapijos moterys parapijos menėje paruošė užkandžius.

PABĖGĖLIO DIENA

Liepos 28 d. British Refugee Council šventė 40 metų Pabėgėlių konvencijos pasirašymo sukaktį. Minėjimo festivalis vyko Kennington Park, kuriame tuo metu D. Britanijoje gastroliuojantis Kauno ansamblis „Rasa" atliko programos 40 minučių dalį. Jie dainavo, grojo ir šoko, o juos stebėjo apie 5000 žmonių.

SUGRĮŽO IŠ LIETUVOS

Rugpjūčio 3 d., po dviejų savaičių viešnagės Lietuvoje, sugrįžo pirmoji išvykusiųjų grupė. Jie stebėjo Lietuvos piliečių gyvenimą Vakarų europiečių akimis. Grįžo pilni įspūdžių iš įvairių Lietuvos vietovių.

VAIKŲ FONDAS

Gautos šios aukos: 50.00 sv. — Albertas Gaidelis iš Nottinghamo; 20.00 sv. — Justinas Dirvonskis iš Londono; po 10.00 sv. — J.D. Flint iš Wimbledon, Marija ir Kazimieras Barėnai (a.a. Prano Gudiškio atminimui).

Fondo valdyba dėkoja visiems fondo rėmėjams.

TAUTOS ŠVENTĖ

Visus kviečiame gausiai dalyvauti pamaldose Lietuvių bažnyčioje Londone rugsėjo 8 d. 11.00 val. mūsų garbingai Tautos šventei paminėti ir padėkoti Dievui už Lietuvos laisvę.

PAMALDOS

Gloucesteryje — rugpjūčio 31 d., 12 val., Šv. Petre.

Stroude — rugpjūčio 31 d., 15.30 val., Beeches Green.

Nottinghame — rugsėjo 1 d., 11.15 val., Židinyje.

Bradforde — rugsėjo 1 d., 12.30 val.

BRITANIJOS LIETUVIŲ SĄSKRYDIS

Tradicinis Tautos Šventės minėjimas ir lietuvių Sąskrydis šiais metais įvyks Bradforde rugsėjo 7 d. 18.00 val. Latvių klubo salėje, 5 Clifton Villas, Manningham Lane, Bradford 8.

Programoje DBLS „Gimtinės" ansamblio, Gloucesterio tautinių šokių grupės, Jono Sadulos muzika ir bendri šokiai.

Pagrindinį žodį tars Lietuvos informacijos biuro Londone vedėjas Kęstutis Stankevičius.

Sąskrydį ruošia DBLS kultūrinio darbo komisija, Bradfordo skyrius ir klubas „Vytis".

Kviečiame visus jau dabar ruoštis šiam dideliam renginiui ir jame dalyvauti. *Rengėjai*

PAGALBOS LIETUVAI FONDAS

Gautos šios aukos: P. Kamarauskas — 50.00 sv., N. Butkus — 50.00 sv., (neišskaitoma pavardė) — 200.00 DM.

Nuoširdžiai dėkojame už paramą Lietuvai.

PADĖKA

Peterbore gyvenantis skautų rėmėjas, pensionierius Antanas Vitkus, paaukojo po 5.00 sv. „Budėkime" ir Lietuvoje leidžiamam „Skautų aidui", norėdamas paremti skautišką spaudą. Mielam Antanui nuoširdus skautiškas ačiū!

v.s. S.B. Vaitkevičius

BILLINGHAME

LIETUVIAI KONCERTUOJA

Rugpjūčio 14 d. Billinghame lankėsi Lietuvos tautinių šokių ansamblis. Juos pasitiko Billinghame gyvenantis lietuvis A. Paulauskas. Jis „EL" rašo: „šokių ansamblis nors ir mažas, bet gražiai pašoko. Visiems susirinkusiems jų šokiai labai patiko ir jie garsiai plojo. Visi ansamblio dalyviai — jauni žemaičiai. Pažįstamų neradau, nes aš žymiai senesnis".

Z. JURAS VYKSTA Į LIETUVĄ

Baltic Stores Ltd. savininkas Z. Juras š.m. rugsėjo mėn. vyksta į Lietuvą. Jis sutinka tarpininkauti ir padėti įvairių reikalų sutvarkyme.

Z. Juras, 11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB. Tel.: 081-460 2592.

BRANGUS SVEČIAS

Š.m. liepos 29 d. Jonavos katalikiškame sambūryje „Caritas" lankėsi netikėtas ir brangus svečias iš Anglijos — ponia Hilda Piščikienė. Viešnia per parapijos kleboną V. Pranckietį surado sambūrio pirmininkę, ir abi kartu aplankė keletą sunkiai gyvenančių šeimų, kuriose auga mažamečiai vaikai.

Vaikučiams daug netikėto džiaugsmo suteikė gerosios tetos Hildos padovanoti švelnūs žaisliukai, taip reikalingi drabužėliai, avalynė, sausos sultys, vitaminai. O našlaitės V. Leščinskienės šeimai (be savo mažamečių vaikelių vasarai pasiėmusiai dar du broliukus iš vaikų namų), pamačiusi, jog visiškai tuščias šaldytuvas ir šeima nebeturi ko valgyti, vaikų fondo sekretorė H. Piščikienė be dovanėlių paliko dar ir 50 rub. būtiniausiems maisto produktams nusipirkti.

Aplankytos vargingai gyvenančios šeimos nuoširdžiai dėkingos Anglijos vaikų fondui už materialinę paramą ir širdies šilumą, kurią atvežė į Jonavą ir kuria sušildė ne vieną suvargusio vaikelio sielą geroji viešnia — ponia Hilda Piščikienė.

Su pagarba ir dėkingumu „Europos lietuvio" laikraščio redakcijai ir visiems Anglijos lietuviams bei vaikų fondo rėmėjams,

A. Pumputienė

Jonavos katalikiško sambūrio „Caritas" pirmininkė

LIETUVOS RESPUBLIKA STIPRINA RYŠIUS SU RUSIJOS FEDERACIJA

Pateikiame iš Vilniaus gautą AT infobiuro pranešimą apie 1991.VIII.21 d. neeilinės sesijos posėdį.

Vakarinio posėdžio, kuris prasidėjo 19.00 val., dienotvarkėje AT nutarimai, vienaip ar kitaip numatantys pagalbą Rusijai. Pateikti tokie projektai ir pasiūlymai:

— nutarimas dėl humanitarinės pagalbos RTFSR ir jos gynėjams suteikimo, kuriame siūloma pavesti Vyriausybei skubiai suteikti pagalbą maistu, medikamentais, veikiant Lietuvos-Rusijos sutarties dvasia;

— nutarimas, kuriame Vyriausybei pavedama prioritetiškai vykdyti ekonominius susitarimus su Rusija;

— siūlymas keletui deputatų vykti į Maskvą — Rusijos Baltuosius rūmus — būti kartu su teisėta Rusijos valdžia ir jos gynėjais;

— nutarimas dėl priešiškos Rusijai ir Lietuvai, pučą remiančios spaudos neplatinimo. Laikinai sustabdoma „Pravdos" ir kitų pučistų propagandos leidinių prenumerata.

Deputatai taip pat sprendė klausimą, kaip organizuoti valdžios darbą ypatingomis perversmo sąlygomis. Išdalintas AT pirmininko pareiškimas Lietuvos piliečiams, kuriame žmonės kviečiami susilaikyti nuo bet kokių provokacijų sovietų kariuomenės atžvilgiu, nes gaunama informacija apie tai, kad chuntininkai šantažuoja karininkus, tvirtina, kad jų ir šeimų saugumą užtikrins tik karinė valdžia.

V. Landsbergis pasakė, kad naktį telefonu šnekėjęs su Vilniaus garnizono pulkininku Chromovu, kuris užtikrino, kad kariuomenė nesiims jokių veiksmų, nes neturi įsakymo. Komentuodamas karininko žodžius AT pirmininkas pasakė, kad pučo nesėkmė Maskvoje sulaiko nuo karinių veiksmų Vilniuje.

(LIC)

PASAULYJE

Kas yra Gorbačiovas?

Dar ne taip seniai Rusijos prezidentas Boris Jelcin reikalavo, kad Gorbačiovas atsistatydintų iš Sovietų Sąjungos prezidento pareigų, nes joms esąs netinkamas. Tačiau pučo metu tas pats Jelcinas buvo aktyviausias Gorbačiovo gynėjas. Ne jis vienas taip elgiasi. Ir kitos respublikos, anksčiau taip kritikavusios Gorbačiovą, įvykus pučui jo labai pasiilgo. Tam yra dvi pagrindinės priežastys. Gorbačiovas suteikė laisvę sovietų gyventojams, Rytų Europai, bet nepagerino ekonominio gyvenimo; leido laisvai kalbėti, bet nedavė valgyti. Dėl to žmonės nežinojo kaip elgtis. Vakarai visuomet rėmė Gorbačiovą, bet nesutiko išrašyti čekių, kol nebus pravestos gilios reformos.

Pabaltijys gal irgi gailėjosi, netekęs Gorbačiovo, nes jų likimas pakliuvo į „juodųjų berečių", kurios jau ne kartą terorizavo pabaltiečius, rankas. Korespondentų pranešimu Lietuva buvusi didžiausiame pavojuje, nes ji pridarė daugiausia bėdos sovietams.

Rusijos vyriausybė egzilėje?

Kad Baltijos valstybės planavo ir tebeplanuoja, reikalui esant, sudaryti egzilines vyriausybes, nėra nieko stebinančio. Bet kad tą darytų Rusija, skamba keistai. Neseniai Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozyrev pareiškė Paryžiuje, kad prezidentas Jelcinas jį įpareigojo, reikalui esant, sudaryti vyriausybę emigracijoje. Visos trys Baltijos valstybės tą jau seniai padarė. Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas tuo tikslu nuvykęs į Varšuvą.

Buvę satelitai susirūpino

Buvę Sovietų Sąjungos satelitai — Lenkija, Vengrija ir Čekoslovakija — buvo labai susirūpinę savo likimu ir nežinojo, kaip juos traktuos nauji Maskvos valdovai, jei jie išsilaikys. Labiausiai šios valstybės bijojo, kad bus nutrauktas naftos ir gamtinių dujų tiekimas ir prasidės pabėgėlių iš Sovietų Sąjungos antplūdis. Buvusi Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, iš Maskvos atskridusi į Bonną, pareiškė savo nuomonę, kad pučas Sovietų Sąjungoje nepavyks, nes demokratinės jėgos jau per giliai įleido šaknis — ir ji buvo teisi!

Kas sveikino perversmą?

Buvo įdomu sužinoti, kad pirmieji pučistus už Gorbačiovo nuvertimą pasveikino Libijos diktatorius pulk. Gadaffi ir Irako prezidentas Saddam Hussein. Nesunku atspėti, kodėl jie taip apsidžiaugė. Anksčiau Irakas buvo geriausias sovietų sąjungininkas regione, o Libija su Sovietų Sąjungos pritarimu ir pagalba remdavo įvairius teroristus. Gorbačiovas nutraukė paramą šioms šalims ir net susidėjo su Amerika Persijos įlankos konflikto metu. Panašu, kad yra ir daugiau tokių, kurie neteko sovietų paramos ir džiaugėsi Gorbačiovo nuvertimu — tai palestiniečiai (PLO), kuriems nepatiko Gorbačiovo flirtas su Izraeliu. Pačioje Sovietų Sąjungoje nuomonės pasidalino ne tik tarp gyventojų, bet ir tarp karininkų bei KGB pareigūnų, dėl ko perversmas neturėjo aiškios programos ir taip greitai pasibaigė.

BBC MONITORING

Monitoring Foreign News For The BBC

Glasnost...perestroyka...the Berlin Wall...the Gulf War...Dramatic events, headline news: and in all of them **BBC Monitoring** has played a unique role in bringing information to a waiting, watching world.

As part of the **BBC World Service**, our task is to monitor news and current affairs broadcasts from around the world and report what is happening as it happens. As part of our commitment to report the increasingly important regional developments in the **USSR**, we are currently expanding our monitoring of broadcasts from the Soviet republics. To do this we need people with high-class linguistic and journalistic skills who can listen to a broadcast in the relevant language, pick out the important news and translate it quickly and accurately into English. The languages we're looking for are as follows (where two languages are mentioned it means we're looking for applicants with both):

Russian
Lithuanian and Russian
Latvian and Russian
Georgian and Russian

In the case of **Russian**, preference will be given to candidates who can offer another major Soviet regional language (not necessarily one listed above), but we also have other vacancies for which Russian alone will suffice.

In addition to first-class command of the language or languages and demonstrable translation ability, you'll need a good feel for news, in-depth knowledge of the area where the language is spoken and a sound grasp of international affairs.

The job is based in attractive surroundings at Caversham Park, near Reading, England. Starting salary (under review) is £14,233 p.a. for some posts, £14,541 p.a. for others, rising to £19,242 p.a. or £20,528 p.a. by seven annual increments, plus £1,010 in additional allowances.

For further information and an application form contact (quote ref.8323/ZU) **Personnel Officer, BBC Monitoring, Caversham Park, Reading RG4 8TZ, England.**

WORKING FOR EQUALITY OF OPPORTUNITY